

Opinie - Het aantal mishandelde kinderen moet omlaag

02 december 2015

Veel kinderen krijgen niet of te laat de juiste hulp. ©Roos Koole/ANP

OPINIE-- Auteur Joep Verbugt is voorzitter van de raad van bestuur van GGZ Eindhoven en voorheen bestuursvoorzitter van Bureau Jeugdzorg Limburg.

De gemeenten zijn nu bijna een jaar verantwoordelijk en de discussie is er niet anders op geworden.

Jeugdzorg

Al meer dan dertig jaar gaat de discussie over de jeugdzorg vooral over organisatie, zeggenschap en geld. In de tachtiger jaren waren rond de 20 ambtenaren in Den Haag belast met het jeugdzorgbeleid, in de negentiger jaren werden dat er 200 toen de provincies het voor het zeggen kregen en nu zijn het er ongeveer 2.000 die in hun gemeente belast zijn met dit dossier.

De uitvoeringskosten voor de gemeenten bedragen ongeveer 3 procent. Dit bedrag komt bovenop de bezuiniging van ongeveer 15 procent die het Rijk doorgevoerd heeft. Voor de instellingen wordt de administratieve last verder opgedreven: 2.000 ambtenaren vragen tenslotte meer dan 20! De administratieve lastendruk was in de GGZ al 20 procent. Dat staat gelijk aan een bedrag van 1 miljard euro per jaar! Natuurlijk blijft administratieve verantwoording nodig, maar als we deze last met de helft terugdringen besparen we 500 miljoen. Aanmerkelijk meer dan wat nu op de jeugdzorg bezuinigd wordt.

Ambulante behandeling

De kwaliteit van dezelfde jeugdzorg is in de afgelopen decennia behoorlijk verbeterd. We weten beter wat wel en niet werkt. Kinderen worden meer en meer ambulant behandeld, de effectiviteit is vooruit gegaan, de wetenschap speelt een grotere rol en er wordt beter samengewerkt tussen instanties. Dat laatste valt soms moeilijk te geloven als weer eens een gezinsdrama in het nieuws komt. Daarbij valt op dat in diezelfde achterliggende periode het publieke en dus ook het politieke sentiment over de jeugdzorg snel kan veranderen.

In 1988 kwam de zogeheten Bolderkar-affaire in het nieuws. Heel Nederland sprak schande van het feit dat kinderen veel te snel uit huis werden geplaatst. Ruim tien jaar later werden we opgeschrikt door de drama's rond het meisje Savannah, het meisje van Nulde en de zes kinderen die bij een brand in Roermond om het leven kwamen. Heel Nederland viel over de jeugdzorg heen en vond dat kinderen veel te laat uit huis geplaatst werden. Zo snel kan het dus veranderen.

Verhoogd risico

Drie weken geleden was de Week tegen Kindermishandeling. 119.000 kinderen worden in ons land emotioneel, fysiek of seksueel mishandeld. Dat is 3 procent van alle kinderen: minstens één in elke klas! Met dat aantal kunnen we vier PSV-stadions vullen. De gevolgen zijn gigantisch: al deze kinderen lopen veel meer kans op psychiatrische stoornissen (depressies, angststoornissen) en kennen ook een verhoogd risico om hun eigen kinderen te gaan mishandelen. Kindermishandeling kost de samenleving behalve aan menselijk leed een miljard euro. Als je een mishandeld kind vraagt wat het allerergste is, dan antwoordt vrijwel ieder kind: het zwijgen is het meest pijnlijk!

De Week tegen Kindermishandeling is voorbij en we gaan weer over tot de orde van de dag. Het terrorisme houdt ons meer bezig dan het geweld tegen een kind achter de voordeur ergens in onze straat. Dat is toch merkwaardig. De overheid stelt terecht concrete doelen rond terugdringing van allerlei maatschappelijke problemen, zoals het verminderen van het aantal verkeersdoden en gewonden, het terugdringen van de criminaliteit, het zorgen voor een schoner klimaat, etcetera. Maar als het gaat om kindermishandeling wordt geen enkel concreet doel gesteld. Terwijl dat nu net heel hard nodig is. Want sinds 2010 is het aantal mishandelingen met 10 procent gestegen.

Concreet doel

Natuurlijk wordt kindermishandeling wel genoemd in al die gemeentelijke stukken, maar nergens staat een concreet doel vermeld. Waar is de wethouder die durft te stellen dat in zijn gemeente het aantal mishandelde kinderen in vier jaar tijd met de helft omlaag moet? En dat hij daar onder andere met de jeugdzorg voor gaat zorgen? Dat moet de nieuwe focus worden. Concrete doelen en concrete resultaten.

Als het lukt om het aantal mishandelde kinderen fors te verlagen – en dat kan met de kwaliteit die voorhanden is – dan hoeven we elk drama niet meer aan te grijpen om te blijven praten over organisatie, zeggenschap en geld. Dan hoeft de geschiedenis zich niet te blijven herhalen. Maar dan moeten diezelfde wethouder én de minister durven opstaan en zeggen: 'Als we het normaal vinden een stoplicht te plaatsen voor een kruispunt waar eerder doden gevallen zijn, dan moeten we het ook normaal gaan vinden een meldingsplicht in te voeren voor kindermishandeling'.

Veel kinderen krijgen niet of te laat de juiste hulp. Geld is niet het probleem. We geven het nu al uit, aan de verkeerde dingen. We mogen niet aan de zijlijn blijven staan, want zwijgen over wat je weet is het meest pijnlijk.